中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL — INDOCHINE — Nº 954

	Trong Đông-Pháp	Ngoài Đông-Pháp	Trong Xứ Trung-Kỳ	Trong Xứ Bắc-Kỳ	Ngoại-quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tỉnh	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Colon, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page

Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đồ-thư quán của người mù

Mới đây trong báo có nói đến các đồ thư quán của người mù.

Người mù mà có đồ thư quán thì cái hạnh phúc của nhân loại sung sướng biết chừng nào! Cứ số phân chẳng mấy, ở âm quảng lộ, đã có người được vào, mình bỏ lại cái đời người hữu dụng kiếm ăn bằng chính những cái tàn tật một người nào phải chịu thiệt thòi, ta xem lời thì đủ biết cái cảnh người nào cũng tiếc lời thì nhân nào cũng khổ vì cái những người cần sự tự trọng hơn hết là không tăng khổ.

Tuy thế những đồ thư quán ta người mù đó, có phải là nước ta đâu! Không! Cái đồ ấy cái hạnh phúc ấy chỉ riêng người mù Âu Mỹ có thôi, cho người mù ở đất Việt này nếu gặp cái hạnh phúc ấy. Người mình đầu cho những người tinh sáu tử tế, hai mắt dương trở trở rõ ràng, mà còn có một số nhiều trông chữ như mù, huống chi là người lòa quáng! Người mình đau ông mười phần mới có một phần biết đọc biết viết, còn đâu ba thì hầu hết là mù mịt mịt, rừng vào giấy trắng mực đen cũng chẳng khác gì mấy vạn con giun chết con rươi khô, cách nhăng nhiều mà vô ý gì cả. Người tinh còn thế huống chi là những người bẩm chột bẩm lòa!

Người mù ta phần nhiều cơm không có, áo không lành, xo chợ đầu đình, tương thân vì nghề bói toán, trẻ dong chó dắt, sinh nhai vì nghiệp ăn xin, cái tình cảnh khốn đốn chăm thương, khiến cho ai trông thấy cũng phải sinh nỗi ngậm ngùi cho người cùng giống! Thế mà vẫn danh chịu bó tay trơ mắt, chưa phương tế-độ, không ca in chỉ cho, những nơi phúc-đường dựng lên để lần tuất cấp dưỡng cho những kẻ mù lòa, còn chưa có đủ. Huống chi còn nói gì đến đồ-thư-quán nữa kia!

Ví chăng thư-viện của ta, mới có ở đất Thăng-long là thị phủ Bắc-kỳ này được một vài nơi, còn như ở các tỉnh ngoài, thì dù cho còn bụi các nhà viết báo, rất nhiều các ông cổ-động, mà nào đã mấy nơi thành lập được một cách hoàn-bị đâu. Hoặc có dựng mà không nên, hoặc hữu danh mà vô thực, ấy ta nói thư-viện của người tinh, còn khiến khuyết như thế đấy, huống chi là đồ thư-quán của người mù!

Cái trình-độ nước ta, còn thấp kém, nhân dân còn chưa có tri thức phổ thông, giáo-dục cũng còn ít những phương pháp bổ-tập. Những người làm công làm việc hoặc lao-tâm hoặc lao-lực ở nước người ta, trong khi hưu hạ còn biết lấy tờ báo quyển sách làm bạn đàm tâm cho tiêu khiển tinh tinh, cho giúp thêm tri thức. Đến như những người làm công làm việc nước mình, thì mười người họa chăng mới được một người biết dùng cái thì giờ một cách xứng đáng như thế, còn chín người thì chỉ đem tiền-tài, đem quang-âm mà tiêu-mà hoài phí vào mọi bài bạc hát xướng, trai gái rượu chè. A, những điều ta vừa kể trên đó, đủ chứng rằng nước ta một sự mọi hèn, một người mọi kém. Nhưng người tinh còn không sao bằng những người dinh, mà nói qua ra cả đến người mù ở các nước tiên-tiến. Hưởng hồ người mù ở ta mong được khỏi chết đói chết rét là cái hạnh-phúc cao, đâu tuyệt đinh, còn dám đâu mong tưởng đến cái hạnh phúc hoàn-toàn mà việc phổng có đồ-thư quán mà sáng trí được nông kiến vậy.

Đã phải cái số phau kém hèn như vậy, giả-thử người mình lại có công đức chép công tâm, thấy người cùng giống mà đến điều oan khổ như vậy, đã chẳng thương thì cho, sai còn nhiều kẻ đem lời mai mỉa, kèm chuyện chê cười, cho là oan nghiệt tiền sinh, tội ác tự tác, cho nào ai là kẻ biết cứu giúp cho khỏi nỗi lầm đinh. Những công cuộc để giúp đỡ người mù khỏi cái khổ xác thịt là cái khổ đói rét, coi chừng thấy mấy nơi, không dám chắc cái cảnh rèn tập cho người mù, bỏ nội cho người mù khỏi cái khổ về trong tinh thần gươm.

Hội buôn lấy lãi, chợi một gửi vàng, góp đồng tiền mà mưu nghiệp doanh sinh còn chẳng được, mấy người dám bỏ tiền ra, huống chi là chịu mất không đồng tiền để đồng góp mà mưu sự hạnh phúc cho người đồng loại.

Nói tóm lại, cái tình cảnh nước ta ngày nay, mọi đường mọi khó. Người trong nước thì thực đã kém, tâm-địa lại tối, những điều ích dân lợi nước cổ-động không mấy khi thành, những sự lợi giống giúp nòi, tổ chức không mấy khi được, dù cho có khi có cái phong trào nổi như nước nông lưới như gió tợ, song cái nhiệt-huyết trong năm phút đồng hồ rồi cũng thành nóng như nước lã! Vậy tiền những sự nghiệp công ích mà ở các nơi văn-minh tiến tiến có thể làm cho vẻ vang mình thêm rỡng, nền-hóa thêm cao, thì đối với ta hầu hết là cái nên trông chứng mà ở với nước rồi. Cũng như đối với cái tin đồ-thư-quán của người mù này, thì ta riêng có cái cảm tưởng. Thà rằng làm người mù ở bên Âu bên Mỹ, còn hơn làm người sáng ở nước mình!!!

B. M.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 5 Mai 1923

Hoa-kỳ đối với cái vấn đề bồi-thường

Báo *New York Times* nói rằng các điều khoản của nước nước không có thể ưng thuận được. Báo ấy lại nói: Xem bản án vừa của Đức thật là giọng nước Đức. Toàn là những lời kêu ca, những lời than-thở đáng thương thôi.

Báo *World* nói cứ như cái số tiền nước Đức xin nộp thì Đức chưa chịu cố gắng nết sực.

Báo *Tribune* có nói: Xem các khoản của nước Đức khôi ngại, quả là nước Đức chưa đối tâm tình mà cũng không chịu hẳn cho Đồng-minh những khoản bảo-lãnh sắc chắn. Đức vẫn tìm hết cách mà trốn nợ.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông Âu

Sáng hôm thứ sáu, hội-đồng đã xét cái thể lệ giao thời về đường tu-pháp. Viên đề-án bước Anh có đọc bản giao với cả Đồng-minh dự thảo. Theo như bản giao-ước ấy, thì chánh-phủ nước Thổ cam đoan dùng bổn viên cố-vấn luật pháp người trong các nước trung-lập. Bốn viên cố-vấn ấy nước Thổ sẽ chọn ở trong các nhà luật-pháp của tòa tiểu phẩm pháp lý-quốc kế ra. Ismet pacha không ưng thuận đặt cái thể lệ giao thời và không ưng giao bản đề-án của Đồng-minh cho các nhà giám định xem xét. Sau M. Rambold có bàn hỏi về sự lấy không bàn vội, thì hội-đồng sẽ đến việc ấy xử.

Bức thư trả lời của Đông-minh

Ngày hôm thứ sáu, chánh-phủ nước Pháp đã xét bức thư của quan Poincaré khởi thảo để phúc lại nước Đức, có lẽ ngày hôm thứ bảy bức thư ấy có thể gửi cho chánh phủ nước Đức được.

Tại thuộc-địa Togo

Trước khi các quan cai trị Đức tại đất Togo có đặt ra mấy cách trừng phạt về đường chánh-trị, xét ra trái với văn-minh, nay chánh-phủ Pháp có chỉ-dụ bỏ các cách trừng phạt ấy đi. Theo như thể-lệ mới ngày nay thì trong các cách trừng-phạt chỉ để lại phạt giam và tội phạt tiền mà thôi.

Bordeaux, ngày 6 Mai 1923

Quan Toàn quyền Merlin tại Pháp

Ngày 4 Mai, việc thuộc-địa có đột-ngột khoản-đãi quan Toàn-quyền Merlin và quan Toàn quyền Carde tại Hôtel Continental. Sáng hôm ấy đó M. Doumergue ngự-thưởng ngoài lão ngài, việc nguyên thượng-thư bộ thuộc địa của tạo tác hai năm vị về cảnh thị giới, thuộc-địa giới, về nghệ giới, thương-nghiệp và bảo giới đến dự tiệc. Xem bốn tiệc ấy, thì rõ bên Quý quốc đã lưu tâm về công việc thuộc địa và ai nấy vui lòng thúc đẩy sự nghiệp của mai vị thượng quan ấy vậy.

Đảng Đại-đồng ở Pháp

Ông ngại-viên Cachin và những người về đảng Đại-đồng can việc đề mưu phản quốc sẽ giao cho Quốc-hội nghị xử 24-25-26 ngày 24 Mai này sẽ họp.

Bức thư trả lời của Đông minh

Chánh-phủ nước Bỉ ưng chuẩn ngoại văn bức thư của chánh-phủ khởi thảo để trả lời tại nước Đức. Buổi chiều hôm thứ bảy chánh-phủ Pháp hội ý-kiến các đại-biểu nước Anh, nước Ý và nước Hoa-kỳ nước Nhật-bản. Độ chiều hôm chủ nhật thì sẽ giao cho các viên Đại-lý nước Đức tại Paris và tại Bruxelles.

Sự thể-dục ở trong các trường học

Từ sau trận đại-chiến-tranh, ở các nước bên Âu-Mỹ, nhất ban nhân dân cho đến các nhà giáo dục đối với sự thể-dục càng thêm chú-ý hơn trước nhiều. Bên nước Mỹ có một tỉnh kia, tỉnh tiền kinh-phí về việc học trong một năm ngoái, dùng về sự thể-dục hết tới 1.000.000 đồng Mỹ-kim, trong đó những một khoản tiền lương các giáo-viên thể-dục hết tới 866.125 đồng; trong các trường học trong tỉnh có hai mươi tám huyện đã thành đủng các viên thể-dục thị-sát chuyên-nhiệm, còn làm huyện cũng đã thành đủng các viên thể dục thị-sát kiêm-nhiệm. Coi cái số tiền chi phí về sự thể dục nhiều đến như thế, các thầy giáo tinh-dục đủng đồng đến như thế thì biết việc giáo-dục ở các nước bên Âu-Mỹ bây giờ chú-trọng về thể-dục là nhường nào!

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Avril 1923

Hương cảng đặc-điện

Ngày 25 vừa rồi quân Tôn-văn tự Ngân-trần tiến lui. Ngày 26, quân Tôn-văn lại chiếm được Đông-giang, nhưng quân Trần-quýnh-Minh có ý muốn khôi-phục. Một bộ phận trong toàn quân của Trần-biên-Thái làm phản. Triệu khánh thất thủ. Ngày hôm qua lại khó-phục được quảng phần phải bỏ trốn.

Tiếp tế hải-quân

Tài-chính bộ-trưởng là Lưu-sán-Nguyên định trù-khoản 40 vạn để tiếp-tế hải-quân.

Tin Lâm-tuấn Đình

Đại-biểu của Lâm-tuấn-Đình là Lục-tiên-Vũ và Chu-Sinh-Mại vân động xin chính phủ đem số hơn một trăm vạn tiếp-tế cho Quảng-tây Lưu sán-Nguyên cơ tuyệt.

Tin Sơn hải-quân

Sơn hải quân ở ninh-dương thiết-lộ khám được tư-viện ẩu-hoa bai trăm vạn, đến tịch ký lấy cả.

Dư-luận Thượng-hải

Dư-luận ở Thượng-hải đều đoán chắc rằng thế nào Thân-hồng-Anh cũng thua.

Tin Trương thiệu-Tăng

Trương-thiệu-Tăng đến Bảo-Sinh cùng Tào-Côn một đám thời-cục, nơi Tào-Côn nói với Ngô bội-Phu tâu thành việc Nam-Bắc hòa nghị. Tào-Côn nhận rồi. Hôm qua Trương sẽ trở về Bắc kinh.

Nam Bắc hòa nghị

Trương-thiệu-Tăng ở Bảo-định điện cho Lê-nguyên-Hồng nên chủ-trương việc Nam-Bắc hòa-nghị mà khai hội tại Nam kinh.

VĂN UYỂN

Than bạn mất cướp và phải đau

Bấy nay nghe nói đã bỏ chợ,
Của mất người đau khéo nọa đồ.
Ấy mỉ giá gan cùng chịu đặt.
Nào hay trẻ gạo vẫn tranh khôn.
Trong vòng hoạn nạn ai vậy cảnh.
Ngoài cuộc tang thương thú vị bỏ.
Cái vạ không đâu thường khó tránh.
Của ngoài thêm khóa lúc hoảng hồn

Qua mả mới cạnh rừng Bàng

Chợ thấy bến đường nẩm đất phong.
Xiết bao ngao-ngán mỗ tình trong.
Tai gian nợ nước chưng trong sạch.
Cuộc mới lê dân tiếc chửa xong.
Ngàn rồi phương trò khi bắt lấn.
Buồn tênh đám bạc lúc tan sông.
Ai về riêng chạnh lòng da-khách,
Tấm đoạn hoa sen một giấc mộng

Vịnh bất đảo ông

Khen tay khéo nặn nên hình ông.
Chẳng ngã bao nào có lạ không
Chắc chẳng run cầm khi đặt lệch,
Này liệu cứng cỏ lúc trời long.
Tô son há những khoe người mặt,
Bồi giấy khôn vì nắng dưới bông
Thân thế phù sinh nhờ nữa rứa cả
Còn ai so sức chuyện Đào công.

Vịnh miếng đa hồ

Non Nam gầm nhẹ những linh tai,
Để lại đa lòng nghĩ cũng hoài,
Hàn ghế sư nho ngồi lớm đớm.
Trên yên chiến tướng thét gươm oai.
Cười người đội lốt toan làm bộ,
Giận kẻ vờ sương khéo khoe tài.
Những muốn treo cho Phòng-phu thấy
Ngừa nghề nhắn mọi lại nhầm hai

Cảnh-vi-am, Đinh-gia-Hân.

Tự đề

Hầm tay tuổi mới ngoại đôi mươi,
Mà đã bao phen khóc với cười.
Duyên ngư vẫn vương chưa gỡ được,
Tơ tình bối rối nhiều bao thôi.
Nỗi chìm âu mặc tay con tạo.
Đen bạc thôi thay cái dạ đời.
Đã trót sa chân vào cõi tục,
Bản nằn ta hãy gượng mua vui.

Tuyết-minh, Dương thanh-Thủy.

Học bài của Uyển Phương nữ sĩ sách học

Vịnh bà Chiêu quân

Trăm năm tài mệt khó kêm tròn,
Giấc mộng thiên-nhiên khéo tạo đoan.
Bức họa quản gian sao nỡ rẻ,
Nước Pha-lê, mình ngọc để nguy nan.
Nhẫn nhe chim nhạn đà bao bận.
Chua xót lòng trinh biết mấy vàn.
Ân ái thêm thương tình Hán chủ,
Rỡ ràng hiển hiện lúc thời gian.

Ng thi-Xuân Lan

Chết về cái dịch vô-bệnh

Không ở Âu đâu mà chết thì là chết về bệnh và chết nhiều quá cũng một bệnh tại cho là chết dịch. Tưởng ta ở vào cái thời kỳ thái bình này đối kêm chưa đến nỗi thế mà sao đồng đặc cũng nhiều và chết con cũng lắm; cái thuốc đó không kiếm mau thì mạng người ta tưởng cũng là ngày hiểm lắm. — Chết về bệnh thiên thời thì một là hay ăn bậy, hai là bị lây lẫn nhau, ba là không theo vệ-sinh. Thế thì muốn cứu cái chết về dịch vô-bệnh phải theo môn thuốc nào? theo vệ sinh nào, tưởng cũng không khó và sẽ nói về sau.

Chẳng bệnh tật mà lắm lúc người ta chết rất thảm về nỗi xe điện đè kẹp ô-tô đè xe-bò nghiền, mà chết nhiều mạng nữa thì là đắm tàu, đắm thuyền lắm khi chết một lúc kể ngót trăm mạng con người; thế thì có cái bệnh dịch gì chết nhiều đến vậy mà cái chết đó mới thực là chết không kịp ngáp, thực là cái chết dịch vô bệnh vậy; ta biết lấy thuốc gì chữa? theo vệ sinh thế nào cho tránh khỏi cái chết đó mà ta thường nghe thấy luôn.

Đây hãy bất đầu nói về xe ô-tô nếu theo phép thì có khi nào lấy xe tại nạn; lắm khi những anh sốp-phơ muốn khoe tài thì cứ cho xe chạy rất nhanh rồi mắt nhìn đi chỗ khác, đến nỗi cứ đè phải những người đi đường không tránh kịp, lại phần nhiều những người đi đường không có ý và nhiều khi không biết tránh bị chết oan. Trong Nam-kỳ cái nạn ô-tô lại nuốt tươi nữa, coi lối ở những người cầm máy ganh nhau, lắm khi đâm xe vào gốc cây chết một lúc hai bẻ mạng.

Cái nạn xe điện thì chết oan cũng nhiều và chết đang kẹp cũng lắm, đang kiếp là đang kiếp những công-tử thị tạ nhảy nhót. Bài thuốc này đã có với thì của công-ty xe điện ở các xe, là có lên xuống thì phải để lúc xe đứng hẳn. Để có đơn thuốc rồi mà vẫn nhiều người không theo cho và cứ cho là lên xe xuống xe lúc xe mới bắt là sang là thì!...

Đến cái nỗi chết đắm đò thì là lỗi chỗ đò và có khi lại là lỗi những hành khách, vì nhiều khi cứ đò quá tham cứ chất đò cho đông để thu nhiều tiền và đến lúc xảy ra sự biển nghèo gì thời những người đi đò cứ tay nhón nhào, đò chưa đầu nổi đắm mà nhiều khi phải đắm ngay.

Các tầu công vậy cũ, nhà nước để định cho chở nhiều ít có chừng rồi, vì chở nhiều nhiều quá mà đến ngày biển cho người ta, chở không khi nào vào chỗ vừa phải mà đến nỗi đắm được. Lại còn cay bệ nhất là cái cơ quan ở tàu phải cho được tới nhưng là chuông hiệu, còi hiệu và máy. Mới rồi ký-giả ở Hạ-long về Hongai rồi đáp tầu về Haiphong, đi phải cái tàu đã nhỏ mà nhiều lúc kéo chuông bằm máy hay tắt máy vô hiệu, đến phải cho người chạy gọi mới được như thế mà vẫn vào nổi thì là lối ai?

Xem thế thì cái đơn thuốc chữa chết dịch vô bệnh mới kể đây tưởng cũng không hiểm và chẳng phải thuốc đắng cay gì, tứ cứ theo phép luật cho cẩn thận cũng như theo vệ-sinh chung thì có lẽ mà cũng hớt sự chết oan của nhân-loại.

Nguyễn-Triệu

Tự do diễn đàn

Đồng tiền là loài động-vật

Xưa nay ta vẫn thấy chất vàng bạc lấy từ trong mỏ ra, đúc thành đồng tiền, thời cho tiền thuộc về khoáng-chất. Nhưng cứ theo cái nẵng-lực vận-động của đồng tiền thì ta cũng có thể cho đồng tiền là thuộc về loài động vật, có tính rất khôn ngoan, mạnh bạo hơn các động-vật khác. Nay xin tạm phu diễn cái lý-thuyết ra sau này.

Tiền là một vật cần dùng ở trong thế giới, trong một ngày, tính tất cả hoàn-cầu chi tiêu nước chừng có mấy nghìn triệu mà thực số thời mấy nghìn triệu ấy không có lẽ để cả một đống được. Cũng vì đồng tiền đi đi lại lại thành ra số nhiều, thế mới biết đồng tiền không nhất định ở một cõi nào; nay tay người nầy, mai tay người khác, bây giờ ở Khoe-bạc-tọ, chốc nữa ở ngân-hàng kia, nguyc, xuôi, ngang, dọc, quanh khắp ở trên vòng quả đất, không phải là vật chỉ trơ trơ trình trích mà không vận-động được. Nếu để đọng lại một nơi, như là bỏ vào cửa, chôn xuống đất hay cho vào hòm khóa chặt mà không động gì đến, thời lấy điều làm tức lối bứt rứt, tìm lối mà thảo ra, có khác gì người yêu gỡ trăm bình, để người đau nỗi phải kể lể tỏ gì cho nên thời mới yên được, vì thế người nào có ít ai có nghĩa mà biết đường buông tha, thời sinh sinh hóa hóa thật chóng, không mấy lúc mà thành ra kẻ vạn, là vì cái quãng đường đồng khó, lấy một đồng tiền mà rủ một đồng tiền, xuác thì đều theo nhau mà đến.

Đồng tiền lại khéo biết người hay thì theo mà người dở thì không theo. Người nào trong nhiệm thật thà, thì coi ý yêu mến mãi mãi, thường đến đôi con, đôi cháu chưa thôi. Nay người mất nhân, bạc ác, lấy quyền thế riêng, mà ép cho phải, đều với mình, thời vào đầu hôm, ra ban sáng, như là đám mây nổi ở giữa giới không bao lâu mà tan, như nước thấy triều ở dưới bể, khi lên chóng, khi cạn cũng chóng.

Có thời đợi, qui đồng tiền có hai hạng người, mà kinh đồng tiền cũng có hai hạng người. — Một người tính thâm mà tiện, coi đồng tiền to lắm, chỉ cần của, không bao giờ dám rơi ra, một người thời ngẫu đường tiêu người không tiếc, có lần tốc khó nhọc, mới kiếm được một vài đồng cơ, làm của bỏ nói nước mắt, khi nào đáng phải có chừng mực. Còn hai người cậy mà giàu có, quen thói xa xỉ, coi đồng tiền như rơm, như rác, tiêu phí những sự vô lẽ, một lúc bỏ ra có ngàn, có vạn, mà không tiếc. Một người thì thua khi nào hiệp, hay cần nhắc chữ lợi chữ nghĩa, xem bên nào nặng nhẹ, gặp việc gì là việc nên làm thời phí bao nhiêu cũng phóng của ra mà làm cho thành việc, dẫu nghìn vàng cũng không ngần ngại. Trong bốn người ấy, đồng tiền cũng phân biệt trọng nhẹ, để mà tìm cách ăn ở giữ lại cho xứng đáng.

Không cứ chiến nghiệm nghèo hay là chỗ quyền-qui nghiêm ngặt mà người ta không ai dám vào, đồng tiền cũng có thể ra vào tự do, không vật gì đi làm ngăn-trở được, mà kiếm cho kẻ bạo nghịch trông thấy cũng nể mặt. kẻ tán nhân vì đó mà phải chiều lòng đến đâu xong phu một cách rất êm ả, mà không coi ai làm to. Xem hết một lẽ ấy thời biết đồng tiền là một loài động-vật có tính rất khôn ngoan mà mạnh bạo hơn cả các loài vật khác.

Theo về cái ấy thuyết ấy thì có người hỏi lại rằng: « đồng tiền không có tai mắt và chân tay, sao lại cho là loài động-vật được? » Xin đáp lại rằng: « đồng tiền nếu không có tai mắt, sao

---

biết được kẻ hay người dở, kẻ khinh người trọng, cho nhằng lẽ đã nói ở trên, nếu không có chân tay, sao đi khắp được mọi chỗ, đến đâu thì cướp cả quyền lợi người ta được, thế có phải là loài động-vật không?

Chẳng những là thế! đồng tiền lại

VIỆC HANOI

Giá bạc kể từ ngày 6 Mai 1923 giá bạc ở nhà Nhà nước định

Giấy bạc nước Đức. — Các báo trong Nam kỳ đó rày hay là thân về việc người Trung hoa và người Âu-độ buôn bán giấy bạc của nước Đức vì bọn kẻ thường đánh lừa người ta mà bán đi hơn cái thực giá của nó. Đại khái như một cái giấy bạc 10 đồng

Việc M. Đan-phong bị vu-oan. — Trong số báo 1819 ngày 16 Avril vừa rồi có đăng M. Đan-phong phải bắt bị hôm sau M. Đan-phong đã xin cải chính lại rằng việc ấy không đúng. Nay bản quán xét rõ việc đó

M. Võ đình-Thuận, có bằng Sơ học Pháp-Việt, mông bổ trợ giáo tập sự tại trường Hà-nhân, phủ Phú-bình (Thái nguyên) thay M. Lại-đắc-Bình.

M. Ng-hữu-Nhuận, trợ giáo tập sự ở Quảng-yên và M. Lại-đắc-Bình, trợ giáo tập sự ở Hà-châu (Thái-

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Hội Khuyến-học — Bản quán

Do Vietnam Archives Project (Vietnamese Virtual Archives) (Thư viện Việt Nam) (Tu microfilms của Đại học Cornell)

khắp được mọi chỗ, đến đâu thì cướp cả quyền lợi người ta được, thế có phải là loài động-vật không?

Chẳng những là thế! đồng tiền lại là loài vật đã cả nhân nghĩa, lễ, trí, tín nữa, xem như người khi có việc vay tiệp mà phải thêm điều: *Tiền tiêu vào Commission ra, mai* tới Haiphong ngày hôm nay 7 Mai bỏ 5 giờ sáng

Phải-bộ cổ động. — Hai chiếc chiếu bay *Jules Michelet* và *Victor Hugo* đã tới Saigon hồi 10 giờ hôm 4 Mai.

Khi chiếc-hạm vào hải-cảng thì đội linh kèn của đội thứ tư có thổi bài Marseillaise. Người đến coi đông lắm. Các quan chức có tên thêm trên tàu. Linh-thổi bồng, xong chào quan Thiếy-quản đô đốc. Ở lúy và quan Thống-đốc Cognecq đáp lễ lại, từ ngày 5 đến 9 Mai, ngày nào cũng từ 3 giờ đến 5 giờ, công-chúng được phép xuống tàu xem.

(Văn dung một người nấu bếp và tại biết giặt nữa để dùng đem đi Tây. Hỏi tại Secrétariat Domaines, Hanoi 3987

Cuộc thi bắt cá Âu tri-việc.

Cuộc thi bắt cá Âu-tri-việc của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ, nói không trước bẫu quâu đã bắt-đầu từ các bản thi lần nay đến niêm-phong để Kinh để cho một vị đại-thần chủ trương về việc đi bắt duyệt-cho. Có nhiều các độc-giả viết thư hỏi bản quán muốn được biết quan-chánh-chủ-khảo về cuộc thi nay là ngài nào, bản quán nỗ-dĩ chậm chưa bá-cáo là vì việc điểm-duyệt chưa xong, còn muốn giữ kín, để được vẻn-hoàn cộng-khi. Nay việc điểm-duyệt đã xong trong tuần lễ trước, quan chánh chủ-khảo đã chọn lấy 4 bài hơn hết, gỡ ra cho bản-quán đề phát giải thưởng. Nàng chưa phê rõ bài nào giải-nguyên, bài nào á-nguyên, bài nào thứ ba, và bài nào thứ tư, vậy rồi bản-quán chưa dám hỏi phép, lại phải giữ, về đuề để khi quan chánh chủ-khảo phê thời tự cho, chắc chỉ một vài bữa nữa sẽ tiếp được p ác-ti bấy giờ nầy tên nói đề các ngài biết rằng bản-quán mới quan Hộ bộ thượng-thư sung Cơ-mật-viện đại-thần, thưởng-tặng cộ ngân-tiền Hắc-đầu bội tinh, Bảo-hộ, Thượng văn Ông đại-nhân. Ngài chính là phó hội-trưởng về hội-đồng Á-tri-việc của hội Khai-trí tiến-đức đã phần nhiều người được biết cái văn-chương đức-vọng của ngài. Bản-quán lại xin báo trước để các ngài: dự cuộc thi biết 4 số trúng là những số nay : XIII XLVI — CII — IX ». Dầu chưa phân thứ đề, nhưng cũng đã quyết-định vào ngạch « chưa đi đâu đâu » vậy. Thế là cuộc thi thơ « đến mai Bá » lần trước, bản quán đã tổ-chức hội đồng điểm-duyệt tại đây thông-long văn-vật cổ-đô này tới cuộc thi « bắt cá Âu-tri việc » lần này, bản-quán muốn được một ngôi văn-thinh ở chốn Bình sau Hương-thủy cầm quyền điểm-duyệt để thêm một cái vẻn-sự trên chốn văn-đàn.

Tai-sinh-duyên đã xuất bản.

Bộ tiểu-thuyết Tai-sinh duyên tiền-bối (sự-tích Mai-thị-Liễu) đã xuất bản. Trong như khổ « Song phương kỳ duyên », dày 232 trang, có vẽ-đồ và thêm nhiều nơi trang-vẽ đã bán chữ đánh bóng in Hanoi-in Mai-đình Nhật và Vũ-Trần-Phát.

Giá bán 1p 90
Liên cước 0 20

Ngài nào muốn mua, xin gửi thư và mandat cho ông Nguyễn-đỗ Mục 11 rue Hôpital Hanoi

Tôn sư Trọng-trí. — Sự-tích này tức là Trọng-thủy Mỵ-Châu, xem sau này

Vì quá nước sử thanh ra đánh nhau. — Một người thanh-tra Cam-chánh một chỗ với một người tên là Thi-Ha thấy chơm mất nước liền lăng ra. Vì thế hai bên cãi nhau và chửi nhau. Lên Ng-vi-Dang là dẫy tờ bên ông là thì Hai đánh người kêu mất trộm nước ấy thương. Lên xe xong tưởng thà cho tên Dung về tên đề phải bắt giam ở nhà tân ra việc đánh nhau đề-lao.

Làm bằng tự giả. — Lê-tất Vân ở làng Trang-nôn Tân-Bình-Đông bị ông chém đầu vì một người đàn mà ở Hanoi-rồi làm về-tội giả tên người có đề đem bán cho người khác. Đã bắt, xong quốt đề nghị xử.

Việc nhanh chóng ở nước Vệ điên. — Tại nước Vệ điên ở phía Lưỡng-quảng, tỉnh Hắc-giang có một kẻ trộm bỏ hoàng sau một người chánh-đồng tên là Ng-v-Giang xin phép nhà nước khai khẩn thành điền đã chịu thuế từ năm 1902. Ngày tháng chắp nhau ngoài chỉ khai khẩn được bảy trên tên nhà nước cho thuế M. Phu-cao-Đường là người đến ở sau về đề đề làm đồ nhà đem trình lên Sở Tài-Khu M. trưởng phái hai người lính công với tên thổ-dân lăng ấy ra tra khảo nhau cho sao, ấy đánh chín trăng, một người nhà và tên người được điền trình lại gia về vẫn-đề giảm; tại đập vỡ mà cũng đề đặc điền và xét có giảm mà nữa. Mãi đến khi có người báo quan phủ đến mới thì Điền-nguyên nhân được lệnh lên Ng-v-Châu, Ng-v-Chang, Ng-v-Ngôi, Trần-v-Sách, Hoàng-v-Uẩn, Ng-v-huy, Ng-văn-Phương, Ng-v-Tài và Trần-văn-Tài là thổ-phạm. Luật xử điền nguyên khéo luật-lệ xin tội phạt tù tên ấy rồi, bắt ở và bồi lăng ấy phải bồi thường cho chánh tổng bị đánh chữa trong ba tháng mới khỏi. Tòa nghe luật-sư bên bị cả rồi hoãn để nghị án.

Còn nhà bà việc nhà phiền tòa buổi chiều đang xét.

HIỆN NAY TẠI RẠP PALACE CÓ CHIẾU PHIM ẢNH

Vua nghề Xiếc

Một xếu ngẫu. — Ngày hôm thứ sáu rồi có đến hầu tòa Sơ-thẩm ba người nữa. Nhờ ở đó đã in bức vẽ sau này đề tiện cho Chấm Người coi xong đã phải giam ở tù.

Đường mắc nguêu. — Trong con đường mới rồi, một cái cầu lớn bằng xi măng cốt sắt cách Đồng-trên độ 8 kilomètres về đường Mao-khê, bị sụ ở phần giữa.

Con đường thuộc địa số 18 đi đến Hưng-yên bị đứt hai chỗ. Ô tô không đi được nữa. Sau hai tháng nữa thì được 20 ô tô ở Lao-kay đưa một quãng người thước. Được sau này đường đã đi.

Trường Cao-nông thực-hành tuyên-quang. — Quan Đốc-sứ Nam-Bộ, ông Trưởng Canh-nông thực hành tuyên-quang được tới đây.

Người Học-canh-bi. — Một người Nam-Long và Ng-v-Hai, trợ-giáo phụ tá ở Thái-nguyên, đều được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Trần-v-Hiệu, Hoàng-đình Thuật và Phạm-văn-Hiệu, trợ giáo phụ tá ở Hà nam đều được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Ng-v-Tuyên, Bảo-hộ-Chuyên, trợ giáo tập sự, đều được thăng trợ-giáo thực-nghị ngạch.

M. Ng-văn-Lợi, trợ giáo phụ-tá ở Cái-kê, Đồng Trảo-cai, Châu-thành Bắc-giang, nay được thăng trợ giáo tập sự

MM. Dương-bong-Long, Ng-phúc-an, Ng-đức-Toàn, Võ-bỷ-Cư, Ng-văn-Sự, Hoàng-thế-Hoan, Võ-ba-Duyệt, Trần-văn-Lâm, Phạm-duy-Trinh, trợ-giáo phụ tá thuộc tỉnh Tuyên-Quan, nay đều được thăng trợ giáo tập sự

Một xếu ngẫu. — Ngày hôm thứ sáu rồi có đến hầu tòa Sơ-thẩm ba người nữa. Nhờ ở đó đã in bức vẽ sau này đề tiện cho Chấm Người coi xong đã phải giam ở tù.

Đường mắc nguêu. — Trong con đường mới rồi, một cái cầu lớn bằng xi măng cốt sắt cách Đồng-trên độ 8 kilomètres về đường Mao-khê, bị sụ ở phần giữa.

Con đường thuộc địa số 18 đi đến Hưng-yên bị đứt hai chỗ. Ô tô không đi được nữa. Sau hai tháng nữa thì được 20 ô tô ở Lao-kay đưa một quãng người thước. Được sau này đường đã đi.

Trường Cao-nông thực-hành tuyên-quang. — Quan Đốc-sứ Nam-Bộ, ông Trưởng Canh-nông thực hành tuyên-quang được tới đây.

Người Học-canh-bi. — Một người Nam-Long và Ng-v-Hai, trợ-giáo phụ tá ở Thái-nguyên, đều được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Trần-v-Hiệu, Hoàng-đình Thuật và Phạm-văn-Hiệu, trợ giáo phụ tá ở Hà nam đều được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Ng-v-Tuyên, Bảo-hộ-Chuyên, trợ giáo tập sự, đều được thăng trợ-giáo thực-nghị ngạch.

M. Ng-văn-Lợi, trợ giáo phụ-tá ở Cái-kê, Đồng Trảo-cai, Châu-thành Bắc-giang, nay được thăng trợ giáo tập sự

MM. Dương-bong-Long, Ng-phúc-an, Ng-đức-Toàn, Võ-bỷ-Cư, Ng-văn-Sự, Hoàng-thế-Hoan, Võ-ba-Duyệt, Trần-văn-Lâm, Phạm-duy-Trinh, trợ-giáo phụ tá thuộc tỉnh Tuyên-Quan, nay đều được thăng trợ giáo tập sự

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phòng khám Điều trị bởi Docteur des Facultés của nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám, trừ ra ngày chủ nhật và ngày lễ.

Cuộc khám nghiệm người, tốn 1$ một lần.

Cuộc khám nghiệm nước tiểu và lấy con 3$00

ĐẤU VỎ

Chiều ngày chủ-nhật 15 Mai, là ngày kỉ-niệm Jeanne d'Arc. Rạp Palace cùng với Boxing Club sẽ đặt cuộc đấu võ, chắc là thiên-hạ đến xem đông lắm.

Trong cuộc đấu võ này toàn là những tay võ giỏi cả. Vậy ai muốn có chỗ tốt nên đến mua giữ ngày kẻo sau là mất chỗ tốt.

Đã bán chỗ ngồi từ hôm nay

Việc đương xét tại sở Cẩm. — Hiện ở sở Cẩm đương xét những việc sau này :

1° Việc một người bị cướp cộc, hôm 28 ngày 15, mà một người bị chết đuối.

Sinh vô gia cư. — Ng-v Mão 18 tuổi, ng-quán-Cảo 20 tuổi, Ng-v-Cảo 30 tuổi đã phải bắt về tội ăn dáng. Ng-văn-Khoa 5 tuổi, Phạm-văn Vem 17 tuổi, bán đêm đi lang thang ngoài đường, chẳng có giấy má tiền nong gì cả, đã bị sở đề ăn cắp cước

Phải giải vào tòa. — Ng-thị Hai, 50 tuổi bị an-ha-tăng ta về tội thua đồ ăn cắp, Ng-tri Thuật, 22 tuổi, phải ăn 20 ngày tù về tội ăn cắp, đã phải bắt để đông-gông.

Mất trộm. — Mme Ng-thị-Mai, ở phố Thanh-giêm trình mất đồ nữ-trang đáng giá 122 p. và một số tiền 3 đồng bạc.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Hội Khuyến-học. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Ngày 13 Mai 1923, lối 8 giờ rưỡi tối, quan huyện Võ-giang Ng.-văn Hoạch có đến diễn-thuyết ở hội Khuyến-học, về việc ngài đi công phái ra vùng Hà-long, để quan sát 2 chiếc thần-dương-hạm *Jules Michelet* và *Victor Hugo*, và các kỹ-nghệ mỹ-thuật, mỹ xảo, phó bày trên tàu để quảng cáo cho đồng nhân nghe.

Trước hết, đại khái quan huyện kể qua việc thành-lập, sau nói ở Bắc-kỳ ta là cơ-sở lắm cỗ-tích danh-lam, thắng cảnh, như vịnh Hạ long cũng là một nơi non thắm nước tinh, phong cảnh hai mặt. Nhân khi ngài là chánh danh thắng kỳ thì ngài có đọc qua bài thơ vịnh những hang đá nổi đông và là cảnh non nước, thực là bức tranh bọa sơn thủy con con.

Sau quan huyện nói qua những may mới trên tàu, bình dáng tàu trông thực là lâu-đài tráng lệ, quan huyện nói rõ cả thể nào là thương-huyền với chiến-hạm. Đội chiến-hạm có các thứ tàu gì, thể nào là tuần-tiễu với thiết-hải, các quan chức có tên khác nhau, rồi đến những đồ nữ-trang hoa, các kỹ-nghệ tinh xảo, các mỹ-thuật mọc thăm bí cần khoa-học cách-trí chế tạo.

Sau quan huyện nói những cảm-tưởng của ngài, trông thấy những sự lạ, mà khuyến-khích lòng mến nước, mong được cường thịnh, phát đạt không những cần về đường tinh-thần, trí-học mà cần về đường vật-chất nữa, muốn cho nước Annam đã là một nước văn-hiến rồi, văn học đã thịnh, lại thêm nỗi về khoa-học, cách-trí nữa, thời mới đủ mặt với thời mục đích văn-minh cường thịnh.

Cuộc diễn-thuyết nay có mời cả Gni-quan và Nam quan đến chứng giám, các Hội-viên cùng khách bàng nhiều đến dự tỉnh cũng đông, thực là một cuộc nói chuyện được quảng kiến văn và có ích lợi, lời lợi mà đã lên nay hội Khuyến-học bổ những, nên khi nói xong ai cũng vỗ tay hồi lâu và sau khi về ai cũng lấy làm ngẫm nghĩ.

Khi quan huyện nói xong thì lại đến ông chủ giảng thép là phó chủ hội Khuyến học, cũng nói thuật lại một câu chuyện khi ông đi xe hỏa lấp ở ga giá. Đại ý, ông khuyến nên thương-hải, thương-ai nhau đừng có loại-kỷ nhau, mà phải theo đuổi Hộ cho tới mục-đích, đừng là một việc nọp thời phải làm.

Một người ở Hội ngồi diễn lại cho

(Còn trang tới bạn, xét thì thấy)

Do Vietnam Archives Project (Vietnamese Virtual Archives) (Thư viện Việt Nam) (Tu microfilms của Đại học Cornell)

Tin sau cùng

HAVAS

Paris, ngày 6 Mai 1923

Một cuộc đấu-võ

Carpentier đấu võ với Nilles, đến keo thứ năm, thì Nilles thua.

Việc nước Si

Vua Tây-ban-nha và hoàng hậu đến thăm nước Bỉ đã khởi-hành về nước.

Hai vị thượng-quan Cao-mên tạ thế

Quan Toàn-quyền mới được tin rằng quan Amphoux là Tổng-đốc ngoại hạng Cao-mên, phó thượng thư bộ Nội vụ, và quan Douch là Tướng-lễ-quan tại triều đình Cao-mên tạ thế.

Quan Tổng-đốc Amphoux là thân trích quan Chưởng-lý thượng-thư bộ Tư-pháp, và quan tướng lễ Douch là thân trích quan thượng-thư Thionne.

MỖI NGÀY BÁN NGHÌN

LUẬN - NGỮ

Giá mỗi quyển . . . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển . . 0.12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
65, Rue du Coton, Hanoi

SỐ 82

NỮ-TRINH-THÁM

Tuấn-Phong dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, kho đem cái tâm tư tinh mật coi thủ-toan khôn ngoan, đối đang thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này để biết cái tài thám hiểm trinh-hợp quỷ sao cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liền to đeo đến chữ trinh-ấn kiên đất ; đứng nghĩ lòng em linh hoạt, không bằng đám lược mười thi. ọ

Sứ-sam bỏ! :

— Vậy ra đồ vật trong nhà, vẫn để nguyên đấy cho ?

Quảng-vinh nói:

— Vẫn để nguyên.

Sứ sam mừng bảo tôi rằng :

— Cái áo này còn để hơn hai cái trước. Vì rằng Nhất thì chết ở bên đường, nhiều người xem làm cho mất dấu, còn trong nhà Lai-thị, thì xếp đặt đã còn trong nhà Lai-thị, thì xếp đặt đã khác cả đi. Vậy nên tang chứng hồ khác cả đi. Vậy nên tang chứng hồ đỗ, không còn xét được lý gì nữa.

Nhờ Bình-thị rộng rãi lắm, tuy không có tội tớ con cái mà ở những bốn gian, gian đầu về phía đông là chỗ Bình-thị ngồi chơi, trên treo tranh phật ; dưới kép chông kinh, bày biện rất là sạch sẽ. Thứ đến gian nhà khách, bày biện chẳng để coi, còn hai gian về đằng phía tây, thì là chỗ nằm của Bình-thị.

Thấy Bình-thị, chân ở trong phòng, mà đầu thì ở gian nhà khách. Khám trong phòng ngủ, thì thấy nào lương, nào ống áo nước, nào giá khăn mặt, nào giá gương soi, bày biện tề-chỉnh lắm. Vỏ đưa bỏ bữa bãi dưới đất, trên bàn có bộ đồ chè, trong chén nẫy còn nước, mấy bao thuốc lá, đều để bắt đó, những thứ bánh trái đồ nước, cũng còn mộ, vài cái ở trên bàn, cỏ ở nệm đều rũ tung, chưa kịp gấp lại, một cái đồng hồ treo trên vách thì hết giây đã đứng lại rồi. Cỏ kỳ Quảng-vinh nói, thì Bình-thị thường có một cái đồng hồ quả quít để bên mình, mà giờ thì đã không tìm đâu thấy, còn như hòm rương quần áo, thì vẫn y nguyên, trong tráp lại có bốn mươi đồng bạc đồng, cùng những thứ nữ-trang vàng bạc; lại còn một chiếc rổ mây, mà Bình-thị thường mang đi chợ cũng không thấy đâu. Sứ-sam khám xong đâu đấy, liền bảo tôi rằng :

Phiền chị sang cửa tây, hỏi xem chuyện tiu thầy từ Trần giang đến lý-tháng, mấy giờ thì áp-mạn. Xong, em sẽ xin đợi ở nhà Dê-vân.

Tôi không hiểu lý làm sao, liền đi ngay, rồi về nói rằng :

Chuyện tàu thầy ở Trần-giang, hôm qua đến trễ lắm, mãi ba giờ rưỡi mới đến nơi.

Bấy giờ mấy chị em đều đóng đủ cả, Sứ-sam liền nói :

Cái ăn mất trộm này, tôi trông suốt hết. Các chị có thể giúp tôi đi thăm được chăng ?

Chúng tôi nghe nói đều hớn hở mà rằng :

Cả những điều bí-mật, em cũng xét rõ cả ra ?

— Vâng !

— Có chắc không !

— Nếu sai xin các chị mắc mãi tội cho tới rày chừa tội nói dối !

Chúng tôi mừng rỡ mà rằng :

Nếu phải vậy, thì xin đi ngay tức khắc

Sứ-sam nói :

Vậy phiền chị Vi, chị Tuệ, chị Giang làm một ngả, ra cửa tây, xét xem chuyện tàu thầy sang Trần-giang đến chơi, bề có người con gái Thượng-lưu xê-bội tây về đấy tàu thì xem một người đẹp tỏ người con gái ấy, có phải người ấy . . . không ? Nếu quả thật không sai thì tập tức bắt cả chú cùng đẩy tớ về đây, đừng nên chậm trễ. Nói xong đưa một cái ảnh cho năng-vi-viên mà rằng :

Nếu ai hợp kỳ-hình này, mà ẩn mặc áo nhà sư, chị cũng phải bắt cho kỳ được.

Chúng tôi trông xem, thì là tấm ảnh Sứ-sam bắt được tối hôm trước, đêm lấy làm lạ, ngẫm nghĩ nhiều nhau.

Năng Vi-viên, năng Giang-anh. Cũng năng Tuệ-nhân đã đi rồi, tôi liền cùng với Sứ-sam về nhà, sau tại bảo được chị lại đây bảo tôi cần lấy.

Tôi ngồi nói luống cuống, liền đáp :

Hãy giờ bệnh đã bớt nhiều.

Mọ-già nói :

Cái ăn Bình-thị sao lại liều cạn đến tôi ?

Tôi đáp :

Nguyên-nhân nó dài dòng lắm, xin vào trong nhà tôi nói chuyện cụ nghe.

Mọ già nói :

Những chuyện tôi thôi như thế, đừng làm nhiều tôi, thôi, chị về nói với Hứa-thị rằng :

Tôi cảm ơn nhé ! thôi, đi về lối, tôi sẽ nằng muốn đồng cân đây !

Đợi bấy giờ liền thoát lưỡng nan, bèn nói vội rằng :

ĐÁP ĐẦU

Ai biết bảo giùm — Tôi là Võ-đình-Thổ ở Đáp-cầu có em tên là Võ-đình Dụng 20 tuổi hoa bệnh điên, mà hình dung cao, đen, gầy-gò, ăn vận dài độ bốn năm thước, rồi lại rơi xuống một bản đường xe lửa chỗng bốn chân lên trời.

Trâu mà bay được có lẽ không ? nhưng bay đó chẳng phải tự trò bay được đâu, nhân nó bay qua đường

PHÒNG - THĂM - BỆNH

của quan

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thự độ sức đăng Bắc-đầu bội-tinh

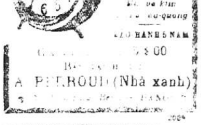
Người chuyên về ngoại-khoa tại bệnh

ĐỒNG-HỒ

Hiệu PHÁP

A. PETROUD (Nhà xanh)

Xây vôi Bùng-giao lợi tấm

M.r THAM HAI

Savon Cadum

Để rửa mặt và tắm.

Các ông chủ nhà các ông thầu khoán và các ông buôn bán!

Dông-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Mới cái 15$00

TONG-VINH-TAI

Hàng mới — Giá cực rẻ!

SAU-THINH, Tailleur

6 Rue des Cantonnais Hanoi

華 PAO-VA 寶

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

Bộ máy tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Khắp cả bệnh (grippe (sốt-bo-cum). Đau khắp cả thân-thể, rét-run, sốt-hó, đau đầu, nhức, tức, ho, sổ, nôn, nếu không kịp cách chữa những chứng ấy tất chết người, nhưng bao! Nên ở phải bệnh ấy, nên Bảo-hiểm hoặc gửi thư mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 1$00 một lọ, dùng trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Tuyệt nay đã cứu được vô số người. Ai đã biết công-hiệu thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Trang-tiền, Hanoi

Savon Cadum

Để rửa mặt và tắm.

Dông-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Mới cái 15$00

TONG-VINH-TAI

Hàng mới — Giá cực rẻ!

SAU-THINH, Tailleur

6 Rue des Cantonnais Hanoi

華 PAO-VA 寶

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ số nhà 24, Hanoi.

CÔ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

PAUL OLIVIER

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh-yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Vả đã bao nhiêu lời cổ động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tiến-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những ngay-tố chất-nước đầy mùi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Thư viện này không có mục đích kinh doanh, chỉ nhằm mục đích sưu tầm và phổ biến những tài liệu cũ hiếm còn sót lại

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

KIÊN-KHANH
74 Rue de Ha-trung Hanoi
Vẽ mẫu nhà
mẫu cầu công và mau máy,
truyền thần

PILULES PINK POUR PERSONNES PALES

Nếu các ngài mệt nhọc, xin dùng, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại nỗi rằng sao không sớm sớm...

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kinh mệt rất là thần diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào chế. Và có bán ở Hà-nội, tại nhà M. Ed. CHASSAGNE, chủ nhiệu Báo-chế Trung-Bắc Đông-pháp.

PILULES PINK POUR PERSONNES PALES

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc hiệu không có pha các chất độc

Mỗi hoàn 0,50 — 1 ống 10 hoàn 5 $ — 1 lọ 25 hoàn 12 $ 50

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LEO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP

Cùng có bán tại...

LÒ RƯỢU HOMMEL

Về danh công ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, rue de Rambouillet, PARIS

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

ĐẠI-BIỂU

Ở Bắc-kỳ giao hàng là ông Denis Frères

Ở Nam-kỳ giao hàng là ông Bock Guan Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Rẻ, ngon và giá bạ hợp cả

Ai muốn đặt hàng, thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, No 58, rue Jules Ferry, Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Lời vị đốc giả có viết thư hỏi chúng tôi về các giả vị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì nghi đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao-tổn tinh thần, mỏi mệt sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra các vị: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có nhất vài ba một chất rất bổ về dưỡng khí huyết, thu có khí đàm-tam (loãng) để lọc cho máu-đỏ được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hơi bẩn ra ngoài tiết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối đau mỏi, các cường dương, nó nhẹ g mọc mọc xảy ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ với lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các nơi bán thuốc đều có bán cả.

2046

GRANDS MAGASINS REUNIS

Hiệu buôn cũ ở phố hàng Ngang Hanoi

Thứ ba 1er Mai và mấy ngày sau

Có BÁN CHIẾU HẠ GIÁ THỨ HẠNG :

Nước hoa — Giầy bạt — Mũ — Đèn — Cốc — Xoong chảo — Bát đĩa — Đồ điếm và các hoa chất

GIÁ THỰC PHẨM

Có bán đồ hộp: Olida — Jacques — Gabriel

Rượu nho — Champagne — Rượu uống trước khi ăn cơm — Rượu mạnh.

Xin xem giấy khai giá và chờ bầy hàng

與同梁

Ấn chỉ : Để các quí khách biết cho rằng : Bản-hiệu chúng tôi vừa chuyển cửa về ngõ Hàm-hoan này đã ngoài hai mươi năm... sự giao-thiệp... đối ngày càng thêm xáo thêm ra lại thêm có nhiều các kiểu vong nhẫu, hoa tai, nhẫn vàng đeo cổ quà tặng vân vân... đều rất là thanh nhã theo hợp thời thế được quí khách hoan nghênh đông, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản hiệu mới được mấy tay thợ rất nhỏ ở Hongkong sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân-châu, ngọc-thạch ngọc tốt, kim sa, bảo-thạch kim 50, sa-nhu và mặt đồng sắc vàng nữa, đủ cả các thứ và mới có sang nhiều kiểu vong xiên nhẫn mới ở đâu ra, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các vị khách qua bộ lại xem, dù mua hay không, bản hiệu lúc nào cũng có người để thừa tiếp các quí khách, rất là trung thật.

LƯƠNG THƯỜNG HING
Bijoutier
47, Rue de la Soie 47,
(Tonkin) HANOI

2024

CHANSON & THIBAULT

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về tốt tốt, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ đều rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Xin kính cáo

Đã rảy là sắp đến mùa bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh ghẻ lở, bệnh đau mạch...

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ nóng này, thuốc là một thứ thuốc... [illegible]

Cũng tại nước nhà thuốc thiên-hạ... [illegible] hoặc nước ngoài...

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Go da trong sang Hanoi

1933

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Nối sau cùng tiếp theo sự tích Minh-lệ quân, của Thương điệp phu-nhân in một năm nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn thứ lối đàn-tứ, nay xin dịch thành ban xuôi để hiểu các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nay binh-quyền đều ở tay chàng, dẫu là muốn giết chàng, thường cũng khó lòng, mà biếm-trật chàng bây giờ thì lại càng như giục cho chàng nổi-loạn.

Phi-giao hoàng-hậu nghĩ quẩn lo quanh, chỉ phân-nàn về nỗi bấy lâu đã quá tin mà nghe lời *Mã-thuận*. Bỗng thấy cung-nữ đứng ở biển, mở xem lại càng kinh hồn. Nguyên tờ biển của *An-quốc* tướng-quân tâu về việc nghe tin thượng-hoàng sắp về, vậy phải rút quân cấm-binh ra để phòng giữ Kinh-thành và sửa-soạn lễ nghênh-tiếp. Trong khi quyền biến, không kịp tâu trước, xin hoàng-hậu xá tội cho.

Phi-giao hoàng-hậu xem xong, thở dài mà than rằng :

— Thế này thì quả-nhiên là chàng sinh lòng phản-nghịch rồi ! Giả-sử thượng-hoàng có về triều thật nữa, cũng không cần phải rút cấm-binh ra để phòng-giữ kinh-thành, *bỏ mặc an-quốc* không đợi chiếu chỉ mà dám rút quân cấm-binh, còn coi ai ra gì nữa. *Mã-thuận* chính là đứa đồng-đảng với Trần, chuyến này chưa biết chừng xoay ra thế nào, thì đành rằng ta lấm mà quá tin, nhưng chúng cũng rất phụ-bạc. Ấu là sáng sớm mai ta ra ngự triều, rồi sẽ tùy cơ ứng-biến.

Đêm hôm ấy, *Phi-giao* hoàng-hậu ruột tằm bối-rối, ngồi không yên giấc, cứ ngồi gối mà thở vắn than dài. Các cung-nữ đứng hầu hai bên, lặng ngắm trống đã điểm canh năm, *Phi giao* hoàng-hậu trở dậy, ngực không muốn chải, gương chẳng buồn soi, cũng không ngự ăn lót dạ như trước.

Phi-giao hoàng-hậu nét mặt buồn bã, gọi sao chưa kịp xuống thềm thì bỗng thấy tên nội-giám hoàng-hồi qui tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! ngay cấp đêm nơi rồi ! ngoài cửa ngọ-môn, quan Đứng sắp nàng, đến nói để nghênh-tiếp thượng-hoàng về triều, lệ có một toán quân vào năm nội rước thái-hậu.

Nói chưa dứt lời thì lại có mấy tên nội-giám nữa chạy đến, kẻ chạy tới nơi, miệng thở hồng-hộc. *Phi-giao* hoàng-hậu, vội hỏi :

— Lại việc gì thế ? các con !

Mấy người ấy chưa kịp nói, đã nức-nở khóc. *Phi giao* hoàng-hậu kinh ngạc hỏi luôn mấy câu thì chúng mới vừa khóc vừa tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! *An-quốc* tướng-quân đem quân vây kín trẻ-đường, truyền-ngôn vào thì-ih chỉ chái-hiệu để lập giám-quốc. Quan thượng-thư bộ *Tân* không chịu theo thì *An-quốc* tướng-quân đem ra chém *Mã thuận* lại sắp đem quân tới đây, xin hoàng hậu định-liệu.

Phi-giao hoàng-hậu thở dài mà rằng :

— Ta lấm mà dùng phải đứa gian, bây giờ nỗi lại lấm sao cho kịp !

Nói xong, liền gọi tên cung-tỉ *Nguyệt-anh* đến mà sẽ bảo rằng,

— *Nguyệt-anh* con ơi ! con hầu ta gần 10 năm nay, từ trước chi sau, chưa hề có điều gì trái ý, ta chắc con là người có lòng trung-thành với ta. Nay ta chỉ nhờ con một việc là con đem cái ấn ngọc-ỷ này đệ trình thiên-tử.

Tên cung nữ *Nguyệt anh* giắt cái ấn ngọc-tỷ rồi, gọi nước mắt ra đi. *Phi-giao* hoàng-hậu lại gọi *Thâm-nhân* mà bảo rằng :

— *Thâm nhân* con ơi ! Hôm nay *Mã-thuận* vào đây, tất hẳn làm càn, con nên cùng đội mũ binh giả mạc chồng lại, hễ giết được *Mã-thuận* thì ta không dám quên công. *Thâm-nhân* con ơi ! Nếu con không chịu giết *Mã-thuận* thì con đâm ta một nhát, để ta chết đi cho rồi. Khi thái-hậu lâm triều, con sẽ vì ta mà trần-tấu rằng bấy lâu cái tội tàn dân hại nước, ta xin nhận cả, bắt-tất liên lụy đến ai.

Phi giao hoàng-hậu nó xong, hai hàng nước mắt, dòng dòng chảy xuống. *Thâm nhân* lạy dập dầu rồi khóc mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng hậu ! Xin hoàng hậu cứ vững lòng, trời nào nỡ phụ người ngay ! Mấy lời của hoàng-hậu dặn bảo, kẻ hạ-thần xin vâng mệnh. Nay mai thượng-hoàng về triều, kẻ hạ-thần chắc hoàng-hậu cũng không hề chi vậy.

Phi-giao hoàng-hậu gại nước mắt mà bảo rằng :

— Thượng-hoàng chưa về đâu ! Bấy là cái gian mưu của chúng phao ngôn để làm mê-hoặc nhân-tâm đó. Việc thái hậu ra lâm triều thì hoặc có lẽ. Lòng ta dầu minh-bạch, nhưng nay cũng khó mà giải bày.

Nói xong, liền nghiêm nét mặt ngồi đợi *Mã thuận*. Bỗng nghe tiếng người xôn xao kéo đến, *Mã thuận* đi đầu, tay cầm thanh bảo-kiếm, sau lưng lại có mấy trăm nội-giám đi theo, mỗi người cũng đều cầm một thanh gươm tuốt trần cả.

Mã thuận vừa bước lên trên thềm thì đội nữ-binh quát mắng rằng

— Có hoàng-hậu ngồi trên, sao nhà ngươi không làm lễ triều kiến, lại dám ngang nhiên như vậy !

Mã-thuận nói :

— Ngày nay thượng-hoàng sắp về triều, kẻ hạ thần phụng chỉ thái hậu đến truyền cho lệnh bà phải tự-tận. Lệnh-bà tự-tận đi thì sau này khỏi nhục, kẻo đường đường một ngôi hoàng hậu, lại phải đem ra ira bồi tội lỗi ở trước sân rồng. Và thượng-hoàng về triều, quyết không thể nào thu-thi cho lệnh bà được, vậy nên thái hậu mở lòng nhân-đức, sai kẻ hạ-thần chầu hoàng-hậu cho kiếm nay vào dâng lệnh bà.

Phi-giao hoàng hậu cười nhạt mà phán rằng :

— Ta có tội thật, nhưng cái tội ấy chẳng nay tự ai xui-giục cho nên ! *Mã-thuận* ! May đám mạo lời thái-hậu, đến bại ta đó chăng, vị-tất đã bẹ nổi ! Nếu quả thái-hậu làm triều, muốn biếm-trật ta thì tất đã có giáng chỉ. Khi nào một ngôi hoàng-hậu cầm quyền trong nước bấy nhiêu năm trời, mà bay giờ lại cho chết một cách mập mờ như thế này ! *Mã-thuận* nói :

— Thái-hậu khẩn truyền cho kẻ hạ thần như vậy, vì sợ khi giáng chỉ biếm-trật mà lệnh-bà dám kháng cự lại thì lại thêm cái tội « Diệt tộc » đó thôi !

Phi giao hoàng-hậu nghe đến câu ấy, nổi giận mà rằng :

— *Mã thuận* ! mày dám nói bỗn với ta phải không ! May nguyên là một đứa tôi tớ hèa-hạ, ta cất nhắc cho mày được chức-quản trong 6 cung, lộ hàng ngày ban thưởng các đồ cuán-bảo. Không ngờ mày tham-lam không chán, ăn bởi tiền công, buôn lược bán quan, một năm lấy bao nhiêu là của hối-lộ. Mày giảo-trá với *Đỗ-man hưng-phục*, dám mạn lòng phản-nghịch, mượn tiếng nghênh tiếp thượng-hoàng để biếm-trật ta. Ta bảo thật cho mà biết ; kể khi thượng-hoàng về đây thì cái tội ác của mày, cũng khó lòng mà tránh thoát !

Mã-thuận nói :

— Kẻ hạ-thần phụng chỉ thái-hậu tới đây, có lẽ lại về không hay sao ! Lệnh-bà đừng tiếc đời nữa, mới yên được lòng dân. Chẳng lẽ phạm cái tội ác lấy trói mà còn được nghiêm-nhiên ngồi làm hoàng-hậu !...

(*Còn nữa*),

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Sans

Năm thứ mười một — số 1 tháng 1888 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ BA 8 MAI 1923

Trung Bắc Tân Văn